

YES

Posle gotovo tri godine, ovih dana je izdat novi album grupe „Yes“. Iako se za to vreme štošta promenilo u rock-relacijama Yes su pokazali da ni u kom slučaju još nisu za bacanje.

Je'n, dva . . .

Je'n dva, tri, četiri!

Grmljavina do zla boga izobličene gitare . . . trešte triole kojima je rockere još pre

dvadeset godina zarazio Chick Berry . . . „slide“ gitara se nerovno uvija uz pravi rockerski ritam . . .

Je'n, dva, tri, četiri . . .

Je'n, dva, tri, četiri . . .

Eto, baš tako počinje najnoviji Yes album.

Možda vam sve ovo zvuči malo čudno? Yes i hard rock? Iako se mora priznati da ova dva pojma nisu često dovođena

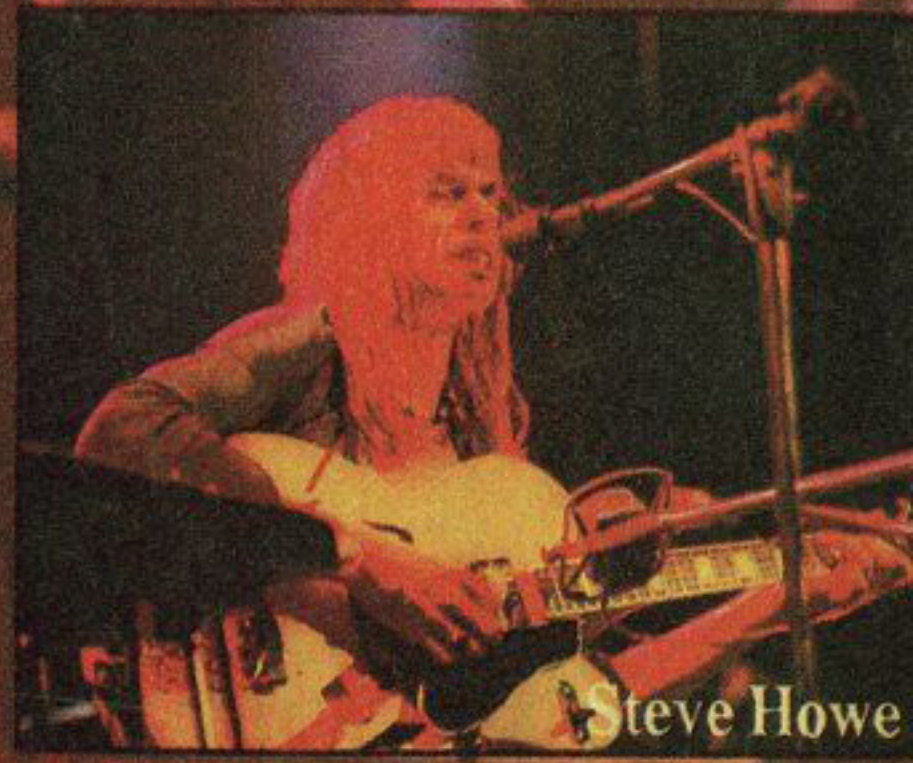
u vezu proteklih godina (i bolje!) dobro je da su Yes na svoju ploču stavili i takvu kompoziciju. Ona pomaže da se shvati inače prilično očigledna činjenica da je „YES“ grupa koja zna da svira energično i efikasno, uprkos mitu o sterilnosti njihove muzike koji je stvoren poslednjih nekoliko godina. Doduše, imali su i oni pogrešnih koraka u svojoj karijeri, ali donositi nekakve generalne ocene u smislu „sterilno ili nije sterilno“ je vrlo jalov posao. Naročito ako se zna da kriterijumi na osnovu kojih se dolazi do takvih ocena najčešće nisu na sasvim zdravim osnovama.

Jon Anderson

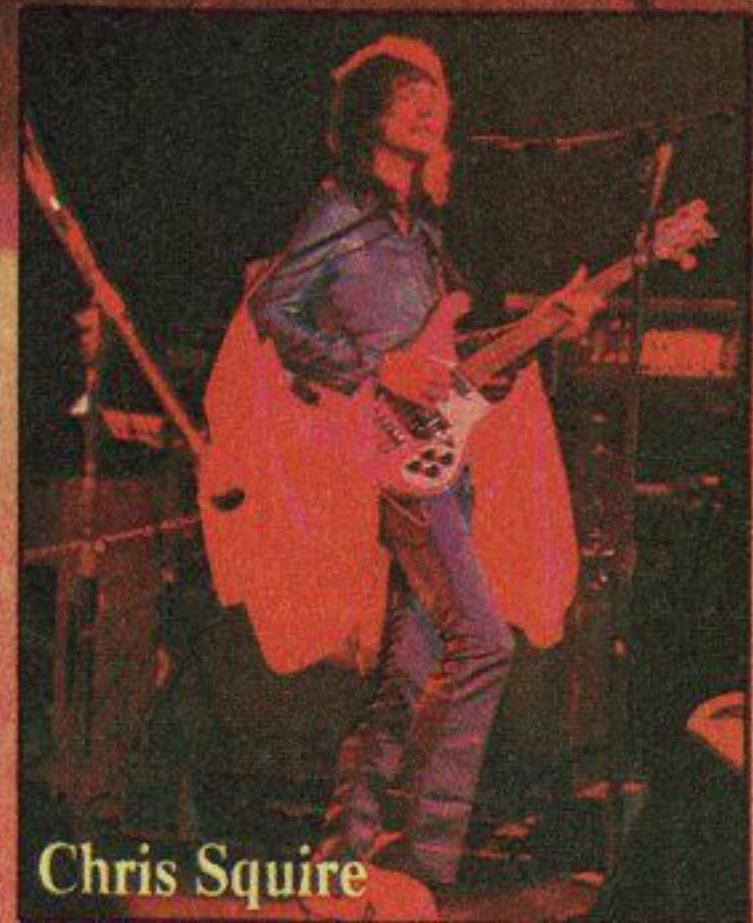
Rick Wakeman

Steve Howe

Alan White

Chris Squire

Iako bi se iz ovog uvoda moglo zaključiti da su „YES“ okrenuli list i da su u svoju muziku počeli da unose neke nove elemente, pažljivije preslušavanje ploče otkriva da to nije tako. Grupa je dosta energije uložila da predstavi ovaj album kao početak nove ere u radu grupe: RICK WAKEMAN se vratio u sastav, koncepcija po kojoj je rađen omot je drastično izmenjena, prvi put posle šest godina na ploči se nalazi pet kompozicija! Međutim, sve je ostalo u okvirima dobro poznatog Yes-zvuka (što po mom mišljenju i nije neka mana).

Najviše publiciteta Yesu je tokom izrade ploče pribavila činjenica da se Rick Wakeman ponovo priklonio starom jatju. Taj Rickov potez izazvao je dosta iznenađenja kada je objavljen, mada nigde nije napisano kako je do toga došlo. Naime, PATRICK MORAZ se zahvalio drugovima iz „Yes“ uz koje je postigao internacionalnu reputaciju i krenuo je da tu reputaciju učini još većom. Tako su „Yes“ ostali bez vitalnog instrumentaliste, usred priprema za snimanje. Materijali su bili spremljeni, aranžmani urađeni, ali je sve to sada trebalo odložiti na neodređeno vreme. Tu je na scenu stupio

ne mnogo novog...

menadžer Yesa i Wakemana, Brian Lane, i Rick je iznajmljen da nastupi na albumu „GOING FOR THE ONE“ kao studijski muzičar. Da, dobro ste pročitali – iznajmljen! Ali, u toku rada na pripremi ploče stari drugovi su se ponovo zbližili, zaboravljene su teške reči koje su pale prilikom prvog Wakemanovog odlaska iz sastava tako da je grupa konačno opet bila kompletna. Ova epizoda može da na najbolji način ilustruje činjenicu da je Wakeman uvek do sada bio samo svirač u grupi i da se njegove intervencije nisu ispoljavale na kreativnom planu.

Za razliku od dosadašnjih albuma odmah se uočava da „GOING FOR THE ONE“ nije tako stilski ujednačen. Na njemu se ne može pronaći ona ideja vodilja koja se karakteristično provlači kroz sve kompozicije kao što je to bio slučaj na albumu „Close To The Edge“ gde je glavni interes bio usmeren ka čvrstoj, gotovo arhitekturnoj formi, ili na „Relayeru“ gde je, opet, odsustvo strukture u klasičnom smislu bilo glavna osobina. Jednostavno, ova ploča se može smatrati da je ploča predaha za grupu. Na njoj su se Yes prošetali kroz svoju prošlost od

...ali je dobro

GOING FOR THE ONE

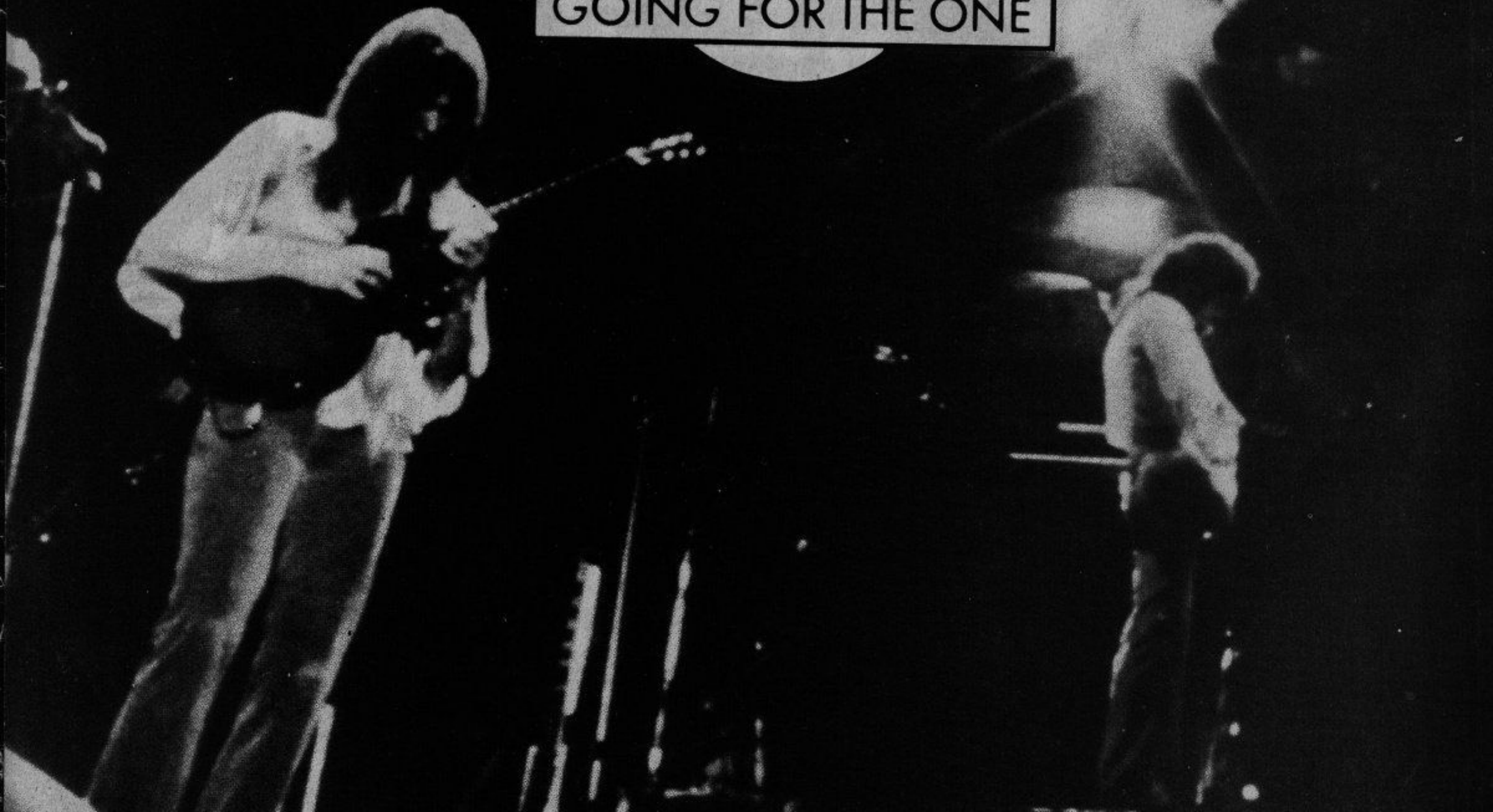
„Yes Albuma“ pa sve do „Relayera“ uspevši da sintetizuju glavne pravce svog interesovanja u proteklom periodu. Ta činjenica ima za posledicu da ploča zvuči manje pretenciozno od svih njihovih ostvarenja u poslednjih nekoliko godina.

Da krenemo redom.

O naslovnoj kompoziciji „GOING FOR THE ONE“ bilo je reči u uvodu. Tom pesmom „Yes“ su se odužili svojim najranijim rock-uticajima koji u velikoj meri karakterišu njihov prvi zaista ozbiljan i kvalitetan pokušaj „Yes Album“. Ako bismo išli još dalje i tražili paralelnu kompoziciju to bi svakako bila „Your Move/I've Seen All Good People“. Sve u svemu, „Going For The One“ je iznenađujuće jednostavna stvar za današnje standarde Yesa, ali je izgleda baš u tome i njen kvalitet jer donosi prijatnu i osvežavajuću promenu.

Sledeća kompozicija, „Turn Of The Century“, bi mogla naći mesto na „Tales From Topographic Oceans“ tako da se njoj mogu pripisati sve mane i vrline koje su našle mesto u kritikama ovog albuma. Izuzetno melodična i smirena kompozicija koja ipak, sve vreme više obećava nego što u stvari daje.

Jedan od najboljih momenata na čitavom albumu svakako je kompozicija basiste Squirea

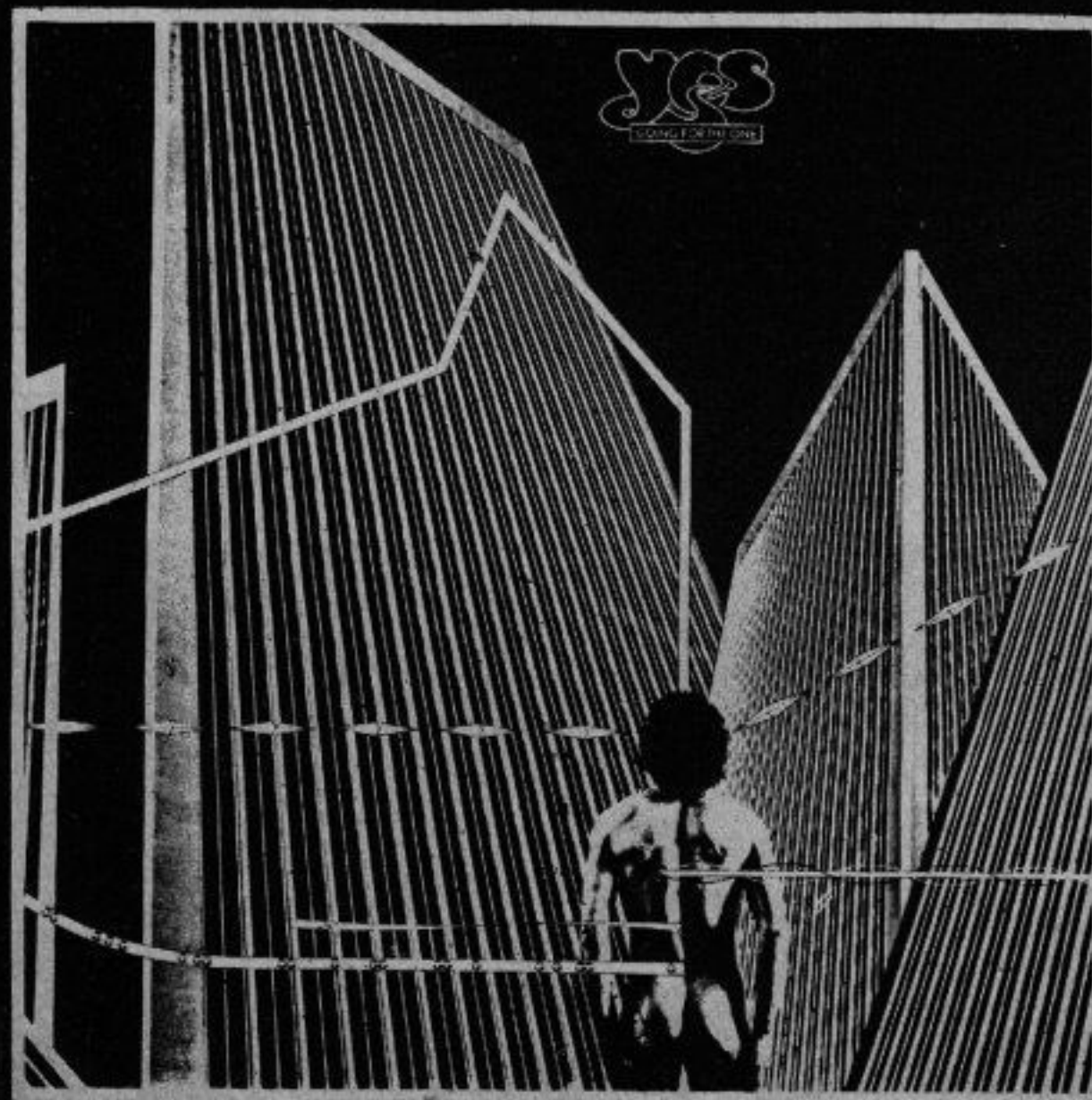
„PARALLELS”. Kao da je sišla sa do sada najboljeg Yes-ostvarenja „Close To The Edge”. Wakeman ovde svira crkvene orgulje koje su do sada na rock-pločama uglavnom zlo-upotrebljavane dajući najčešće lažnu grandioznost i sjaj. Veštim zahvatom u aranžmanu orguljama je dodeljana uloga pratećeg instrumenta koji sve vreme stoji u senci ponavljajući karakterističan „rif” i na taj način dozvoljena je puna sloboda ritam sekcije. U toj opštoj užurbanosti (pesma je rađena u veoma brzom tempu) Squire i bubnjar Alan White pružili su dosta interesantnih momenata igrajući se sa ritmičkim akcentima i zavrzlamama a, pritom uvek ostajući u pravom rock ritmu. Howeova gitara po običaju, vrlo slobodno se „plete” kroz sve to završavajući deonice karakterističnim obrušavanjima.

Druga strana počinje pesmom „WONDROUS STORIES” koja traje tri minuta i po svemu sudeći služi samo da popuni prostor. Može da posluži i kao dobra zamka ako hoćete svojoj mlađoj sestri (Neni — pism. urednika) da približite muziku Yesa. Ima vrlo zaraznu melodiju, ali i malo šta drugo od sadržaja.

„AWAKEN” je poslednja i ujedno i najambicioznija stvar na ploči. Traje petnaestak minuta i sve to vreme nabijeno je promenama u tempu, dinamičici i raspoloženjima, tako da a, pritom uvek ostajući u pravom rock ritmu. Howeova gitara po običaju, vrlo slobodno se izne-

senim u njoj. Takođe, sadrži i najlepši tihi moment na ploči sa veličanstvenom melodijom (nije preterivanje) koja podseća na jedan od delova iz „Gates Of Delirium”, udarne kompozicije sa albuma „Relayer”. Ukoliko bi se zadržali na negativnijim stranama ove ploče (daleko od toga da ih nema) dva glavna problema koja mogu da se uoče su musavi stihovi i preterano oslanjanje na tehnologiju pri

pokazuju da Anderson voli duboko da razmišlja, ali da iza tih razmišljanja ne stoji nekakav jasan sistem. Mora da je kada je bio mali isuviše čitao naučnu fantastiku i sada te uticaje iznosi kroz svoje pesme stvarajući od svojih stihova svojevrsnu „denikenovštinu”. To uostalom ne treba da vas posebno zabrinjava jer i onako sve što on otpeva teško može da se dešifruje.

realizaciji ove ploče.

JON ANDERSON je kao i obično odgovoran za većinu stihova koji su otpevani ovde. I opet (kao i obično) većina od njih nema nekog naročitog smisla. Teme tih tekstova su nekakvi vrlo mutni metafizički stavovi koji po ko zna koji put

Što se tiče preteranog oslanjanja na tehnološka dostignuća, ta tendencija je postojala u njihovom radu od najranijih dana ali je na sreću, do sada prilično vešto izbegavana. Novi album pokazuje da su se Yes našli na kritičnoj tački, da su došli do stadijuma kada vrlo

lako mogu da padnu u ponor gde je tehnologija cilj a ne sredstvo. U potrazi za što savršenijim zvučnim senzacijama oni su se koristili naj-savršenijim pomagalicama koje jedan savremeni studio može da ponudi. Da se razumemo, tu nema efekata koji su sami sebi svrha kao što je slučaj kod „Pink Floyd” ili „Hawkwind”, ali kada slušate Andersonov glas u svakom trenutku potpomognut ehom ili neprekidno zujanje sintetizatora sve to postaje pomalo dehumanizovano.

Ako bi sada trebalo da se da neki zaključak moglo bi da se kaže da Yes ovaj put nisu napravili remek delo. No, ta činjenica ne treba da stoji na putu da vam se „Going For The One” ne sviđa. „Yes” su sa ovom pločom javili da su živi i zdravi i da na njih još uvek treba računati. Ova ploča za njih predstavlja relaksaciju kakvu je „Beatlesima” predstavljao „beli” album posle „Sgt. Peppera”. Prošetali su kroz svoju prošlost skupili snage da krenu dalje. Mada muzika koju oni sviraju polako postaje bivša stvar jer vremena se menjaju (vrlo originalno, zar ne?) „Yes” uz „Genesis” potvrđuju da ako se nešto dosledno radi ne može biti pro-mašeno.

A što ono reče kritičar „Rolling Stonea” u članku o Yesu:

„A to što svi vrište da li je to rock'n'roll? Nije bitno!”

Branko VUKOJEVIĆ

Ovih sedam godina, koliko se *Steve Howe* nalazi sa *Yesom* na vrhu, nisu nimalo uspele da uguše njegov entuzijazam za svoj instrument. Za sve to vreme on je praćen oreolom pravog majstora, bilo u okviru matične grupe bilo u drugim okolnostima. Ovaj je interview urađen jednog od retkih popodneva kada je Howe kod kuće, sa malo slobodnog vremena. Pričali smo o mnogim stvarima i to vrlo široko, ali je uvek izgledalo da među njima postoji jedna ne tako vidljiva, ali čvrsta veza – gitara.

Njegov rad sa *Yesom*, kako se to može i očekivati, bio je tema za početak razgovora. „*Relayer*“, zadnja poruka koju su nam uputili sa ploče, snimljen je još pre tri godine. Iza toga svaki član je bio zauzet izradom solo albuma, a u međuvremenu grupi se ponovo pridružio *Rick Wakeman* tako da to vreme nije bilo iskorišćeno za izležavanje, kako to ponekad imaju običaj supergrupe. Ipak, sa novim albumom koji treba da izađe svakog časa (razgovor je vođen pre izlaska „*GOING FOR THE ONE*“) *Steve* priznaje da su svi članovi sastava bili pomalo nervozni zbog tako duge pauze.

„Mi smo tako bili angažovani u izradi solo ploča da smo svojoj kompaniji („*Atlantic*“) ponudili više materijala nego ikada do sada. Ipak, oni nisu baš bili najsrećniji sa takvim poslom. To je bilo zbog toga što su ti albumi bili u stvari jedan veliki projekt koji je zaokupljao publiku koja je očekivala „*Yes*-priču“. Kada smo se ponovo svi zajedno okupili, bili smo tako orni za posao da smo mogli da snimimo dva-tri albuma.

Zatim su *Yes* krenuli u Švajcarsku da snimaju u tamošnjim „*Mauntain*“ studijima. Ovaj put su na putovanju pošli bez svog starog prijatelja i producenta, *Eddie Offorda*. *Eddie*, koji je svojevremeno bio proglašavan za šestog člana grupe, za vreme neranih godina

krenuo je drugim putevima. Novi snimatelj je *John Timperley*, inače nameštenik „*Mountain*“ studija, dok ga „*Yes*“ nisu ukrali za sebe.

„Aranžiranje i produkcija su i do sada uvek bili u rukama grupe ali smo obično, dok je *Eddie* bio sa nama, te stvari potpisivali posebno. Kada je *Eddie* otišao nismo znali na koga da se oslonimo dok nam *Greg Lake* nije preporučio *Johna*. Izabrali smo ga i zbog toga što je on već radio u ovim studijima i poznavao svaku sitnicu u njima. Dobar snimatelj koji poznaje studio bolji je od izuzetnog koji se prvi put nađe

tako dobrog instrumentalistu ponovo u sastavu. On je najbolji klavirista koji je svirao u grupi – u to nema sumnje!“

To bi bilo sve što ima *Howe* da kaže o povratku bludnog sina *Wakemana* u grupu.

Dalje se razgovor preneo na materijale sa najnovije ploče „*Going For The One*“ i na način na koji „*Yes*“ definitivno formiraju svoje kompozicije:

„Ključni deo u stvaranju kompozicije je onaj koji sledi posle snimanja osnove kompozicije. Tada dolazi do izražaja zdrava demokratičnost u odnosima. U *Yesu*, kompozicija je

to prema našim dosadašnjim standardima uglavnom kraće kompozicije, to je rezultat svesnog okretanja ka pristupačnijim temama. Tokom izrade svojih solo albuma svi smo mi postali svesniji značaja kraćih kompozicijskih struktura. Sve kompozicije na ovom albumu su veoma jasno definisane i mislim da u njima ima nekog kontinuiteta.

SOLO ALBUM

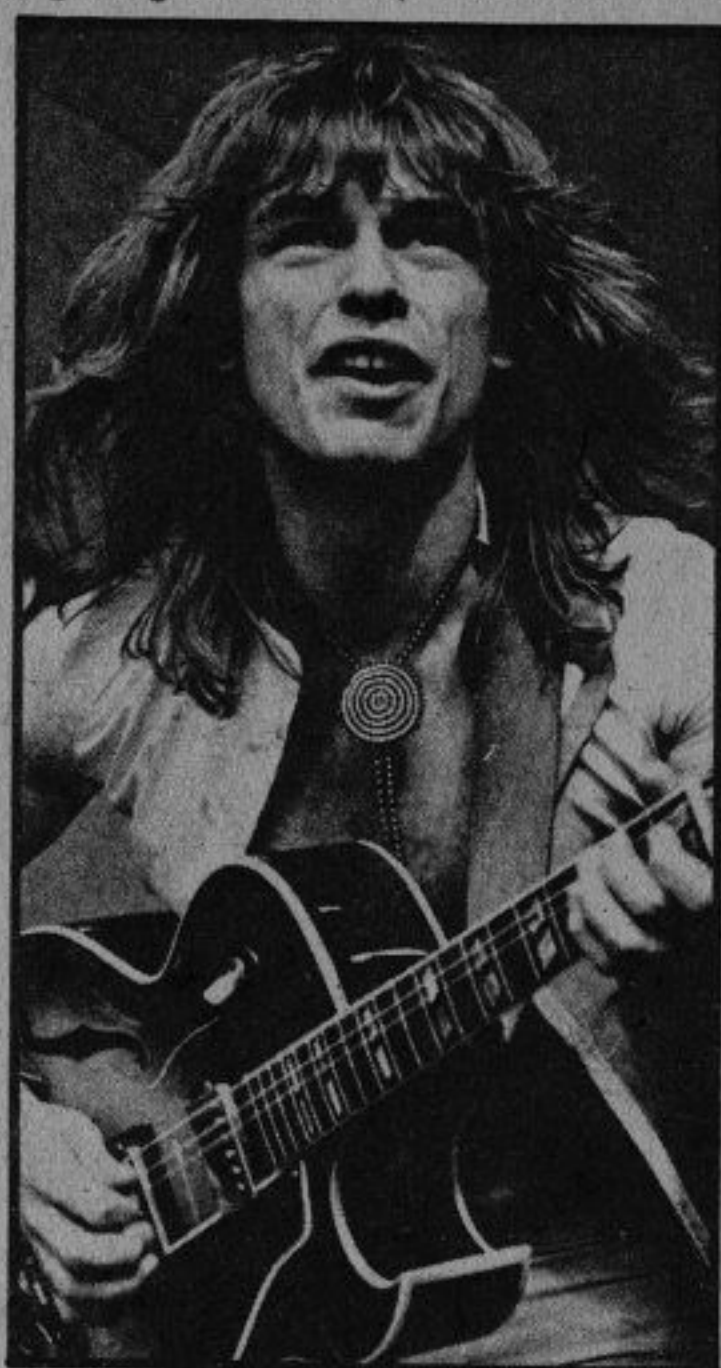
Može se reći da je *Steve Howe* uglavnom veoma zadovoljan svojim solo albumom i to ako ne toliko muzički koliko zbog raznih iskustava koja je izvukao radeći ga:

„Kada je konačno došla prilika da uradim taj svoj solo album „*Beginnings*“ ja ni jednog trenutka nisam nameravao da to bude album samo posvećen gitari. To sam odlučio zbog toga što mislim, da u takvim okolnostima ne mogu da budem dovoljno objektivan. Hteo sam u stvari, da otkrijem neke nove stvari o svom sviranju, da probleme (muzičke) rešavam isključivo sopstvenim snagama. Nikada nisam tvrdio da je to savršena ploča, ali je ona veoma lična i meni značajna, zajedno sa svim svojim nedorečenostima.

Takođe tu sam došao u priliku da otkrijem svoj glas. Neke kritike su bile povoljne a neke dosta grube. Ipak, sve to me je naučilo da nikada ni jednu stvar ne mogu da radim tako dobro kao sviranje gitare. Zbog toga sam svu svoju energiju i uložio u „*Yes*“ a to bi se moglo reći i za sve moje drugove. Jedino *Rick* ima u planu solo album, ali kao što znate on ima i određene obaveze prema svojoj disko kući. Mislim, da ako stvari budu i dalje ovako dobro organizovane „*Yes*“ će neprekidno svirati i sledećih deset godina. Toliko energije ima u nama“.

Chris SIMMONDS
prevod S. G.

STEVE

HOWE

u njemu. Svaki studio ima, na neki način, svoj specifičan zvuk i mi smo u „*Mountainu*“ morali dosta dugo da tražimo svoj zvuk.“

U međuvremenu izgleda da je povratak *Ricka Wakemana* u sastav bio dosta zadovoljavajući potez za obe strane.

„Njegov uticaj se na izvestan način uvek osećao u *Yesu*“, kaže *Steve*. „Mi nikada nismo bili zaista u svađi. Različiti životni pogledi su se svojevremeno sukobili, ali sada smo shvatili da svako ima pravo da misli i radi šta hoće i da je svako različite prirode. On se vratio u „*Yes*“ viđen mnogim razlozima – ne samo muzičkim. Sve u svemu lepo je imati

vrlo fleksibilan koncept sve dok se ne nađe pravo rešenje. Mi nekada možemo i po dva dana da razgovaramo o tome na koji će način bas i bubnjevi naći svoje mesto na snimku. Ipak drago mi je što je na kompozicijama „*Going For The One*“ i „*Turn Of The Century*“ u stvari sviram na „*Živo*“ sa minimumom nasnimavanja“.

Baš pesma „*Going For The One*“ može da istakne neke nove tendencije u muzici *Yesa*. Iako u sebi sadrži većinu elemenata koji su *Yes* učinili poznatim, ona je jedan most ka spontanijem muziciranju. Evo šta *Steve* kaže o tome:

„To što se na ovom albumu nalazi pet kompozicija i što su